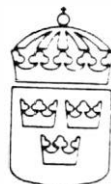

Motion till riksdagen

1989/90:Jo96

av Håkan Hansson och Karl Erik Olsson (båda c)
med anledning av prop. 1989/90:146
Livsmedelspolitiken

Mot.
1989/90
Jo96—98

Sockerbetsodlingen i Sverige

I regeringens proposition 1989/90:146 om livsmedelspolitiken föreslås den administrativa prissättningen på sockerbetor avskaffas och regleringen av betarealen slopas från den 1 juli 1991. Vidare föreslås att sockerbetsarealen för 1990 års odling skall uppgå till 49 000 ha, vilket är en minskning med 1 160 ha från nuvarande 50 100 ha betareal. Med hänsyn till det förväntade underskottet i sockerregleringen för regleringsåret 1990/91 föreslår regeringen en minskning av kostnadskompensationen till Sockerbolaget med 10 miljoner kronor och en sänkning av betpriset med 3,01 kronor per 100 kg. Den sedan tidigare årliga kostnadskompensationen för merkostnaderna vid sockerbruken på Öland och Gotland utgår med oförändrat belopp eller 24,5 miljoner kronor. Beloppet avses för nästa regleringsår finansieras över budgetmedel. Vidare föreslås arealbidragen utgå oförändrat för odlare som levererar till ö-bruken.

Även om den svenska sockerbetsodlingen i vissa stycken skiljer sig från företrädesvis spannmålsodlingen är det ändå viktigt att för sockerbetsodlingen såväl som för det svenska jordbruket överhuvudtaget att hänsyn tas till den pågående utvecklingen internationellt. Det är därför av central betydelse för den svenska sockernäringen att Sverige har ett *gränsskydd* som motsvarar vad som finns för sockerproducerande länder i vår omvärld. Gränsskyddet måste därför vara på samma nivå, ha samma omfattning och i huvudsak en motsvarande utformning.

Beträffande den tekniska utformningen av gränsskyddet råder delade meningar i den just nu pågående GATT-rundan. EG har i detta sammanhang varit en stark pådrivare för fortsatt användning av rörliga införselavgifter. Så länge EG är inriktat på en *rörlig införselavgift* för socker är det av konkurrensskäl nödvändigt från svensk sida att tillämpa samma system. System med värdetullar skulle innebära en alltför stor osäkerhet och på sikt riskera att svensk sockernäring i samband med en betydande överskottsproduktion internationellt och med ett lågt världsmarknadspris skulle utsättas för dumpad import. Detta trots att produktionskostnaden för svenskt socker inte är högre än vad som gäller för exempelvis EG.

Exportmöjligheter för svenskt socker

Även om målsättningen för svensk sockerbetsodling har varit att på sikt uppnå en 85-90 % självförsörjningsgrad, är det viktigt att den svenska sockerindustrin ges möjligheter att konkurrera med utländsk sockerindustri på lika villkor. För att detta ska kunna ske måste möjligheter att exportera svenskt socker finnas. Då sockerprodukter från i första hand våra närmarknader erbjuds eller kan komma att erbjudas den svenska marknaden är det nödvändigt att svensk sockernäring på likartade villkor kan exportera svenskt socker. Att göra ensidiga internationella åtaganden som innebär förbud eller hinder för svensk export av socker kan aldrig accepteras.

Samma villkor som EG

Vid en normal hektaravkastning beräknas den svenska betarealen eller sockerproduktionskvoten på 49 000 ha ge drygt 320 000 ton socker eller ca 92-94 % självförsörjningsgrad.

Vår uppfattning är att detta inte genom politiska restriktioner får hindra sockernäringen – odlare och industri – att via *särskilda överenskommelser eller tvåprissystem* utnyttja överkapacitet för exportverksamhet liknande vad som sker inom EG för s.k. C-socker.

Svensk sockernäring har goda förutsättningar att framgångsrikt konkurrera med sockernäringen inom EG. Förutsättningen är dock att svensk sockernäring genom ett effektivt skydd mot dumping och en rationell struktur får rimliga förutsättningar för en långsiktigt effektiv produktion.

Med sina stora överskott av B- och C-socker motsvarande drygt 3 miljoner ton/år har EG ett uppenbart intresse att exportera till bl.a. Sverige. För att svensk sockernäring ska kunna möta detta importhot krävs konkurrens på lika villkor.

Att omvandla den nuvarande produktionskvoten uttryckt i hektar till en sockerproduktionskvot i ton innebär en anpassning till EGs terminologi samtidigt som sockerproduktion utöver kvoten får avsättas utan prisgaranti.

Detta innebär – med en sockerproduktionskvot på 324 000 ton vitt socker eller ca 94 % självförsörjningsgrad – att eventuell sockerproduktion därutöver får exporteras eller avsättas i Sverige på världsmarknadsvillkor i konkurrens med utländskt socker. Detta bör ges regeringen till känna.

Administrativa regleringar och RÅK-systemet

En avreglering innebär att de administrativt satta betpriserna samt arealregleringen slopas. Prisbildningen liksom produktionens storlek blir en fråga för marknaden att lösa.

Vi har inget att erinra mot dessa förslag men vill samtidigt betona att detta får ske inom ramen för ett fortsatt effektivt gränsskydd, en bibehållen självförsörjningsgrad och rätt för näringen att utnyttja effektivitetshöjningar och kapacitet för exportinsatser.

Det finns emellertid skäl att i detta sammanhanget understryka att den friare roll som de här anförda förslagen innebär för svensk sockernäring samtidigt innebär ett ökat ansvar. I synnerhet gäller detta Sockerbolaget som

genom sin ensamställning på marknaden påtar sig ett ansvar gentemot såväl producent- som konsumentledet.

Vad gäller råvarukostnadsutjämningsen – *RÅK-systemet* – instämmer vi i regeringens förslag att detta skall bibehållas. De förslag till utformning av råvarukostnadsutjämningsen som LAG redovisade skulle innebära att Sverige skulle importera överskottsproduktion från EG till priser som starkt understiger EG-ländernas genomsnittliga produktionskostnader. Detta skulle snabbt få till effekt att en del av den svenska sockernäringsen slas ut. Det är nödvändigt att under alla förhållanden avvakta de pågående förhandlingarna inom GATT innan förändringar görs på detta område.

Prisregleringen för sockerbetor och socker 1990/91

Mot bakgrund av de senaste två årens goda betskördar har självförsörjningsgraden kommit att ligga på 103 % resp. 111 %. Därmed har heller ingen import av socker skett eller kommer att ske de närmaste åren. Följaktligen flyter det inte heller in några införselavgiftsmedel till sockerregleringsfonden. Underskottet i sockerregleringsfonden leder enligt jordbruksnämnden till att medel kommer att saknas för att finansiera normala åtgärder inom sockerregleringen 1990/91; med hänsyn till att GATT-överenskommelsen 1989 innebär att priserna på sockerbetor och socker inte kan höjas för att kompensera odlarna och Sockerbolaget. Det senare kompenseras för innevarande år med medel ur sockerregleringsfonden och fonderade försäljningsavgifter. I kombination med uteblivna nya införselmedel beräknas underskottet i sockerregleringen 1990/91 uppgå till ca 100–110 miljoner kronor.

Detta underskott föreslår regeringen finansiera enligt följande:

- 28 miljoner till merkostnaden för driften av sockerbruken på Öland och Gotland finansieras över statsbudgeten. Häri ingår också arealbidraget till odlare som levererar betor till sockerbruken på Öland och Gotland motsvarande 3,5 miljarder kronor
- 10 miljoner genom minskad generell kostnadskompensation till Sockerbolaget
- 65 miljoner genom en sänkning av betpriset med 3,01 kronor per 100 kg

Vi har inget att erinra mot förslaget att överföra anslaget för driften av sockerbruken på Öland och Gotland samt det s.k. arealbidraget från särskilt anslag i statsbudgeten. Däremot avvisar vi den fördelning av det övriga underskottet som regeringen föreslår.

Sedan 1982 har en fördelning mellan Sockerbolaget och betodlarna av motsvarande kostnader skett enligt fördelningen 60 % på odlarna och 40 % på Sockerbolaget. Regeringens förslag att 65 miljoner kronor av underskottet i sockerregleringen ska finansieras av betodlarna innebär en övervältring på odlarna av ca 87 % av de 75 miljoner som behövs för att täcka underskottet i sockerregleringen 1990/91. Endast 13 % eller 10 miljoner läggs på Sockerbolaget. Enligt vår mening är detta oacceptabelt och speglar inte det gemensamma åtagande för sockerregleringen som sockernäringsen gemensamt bör ta. Vi föreslår att den tidigare fördelningen som innebär att betodlarna svarar för 60% eller 45 miljoner kronor och Sockerbolaget för 40% eller 30 miljoner kronor bör bibehållas.

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bibehållandet av ett effektivt gränsskydd för sockerbetsodlingen och hur detta bör utformas.

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nivån och utformningen av sockerproduktionskvoten.

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om den svenska sockernäringsens exportmöjligheter.

4. att riksdagen beslutar godkänna medelstildelningen för merkostnaden för driften av sockerbruken på Öland och Gotland inkl. det s.k. arealbidraget på totalt 28 milj.kr. för 1990/91.

5. att riksdagen beslutar att i enlighet med vad i motionen anförts fördela övrigt underskott i sockerregleringsfonden för 1990/91 på 75 milj.kr. så att 60 % finansieras av betodlarna och 40 % av Sockerbolaget.

Stockholm den 8 maj 1990

Håkan Hansson (c)

Karl Erik Olsson (c)